

Müzik Eğitiminde Yaratıcı Uygulamalar: Soundpainting

Creative Practices in Music Education: Soundpainting

Hilal BAŞ SEÇİLMİŞ* , Betül KARAGÖZ DURSUN**

* Yüksek Lisans Öğrencisi, İnönü Üniversitesi, hilal52143@gmail.com, ORCID: 0000-0001-7947-8768

** Doktor Öğretim Üyesi, İnönü Üniversitesi, betul.karagoz@inonu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-2655-3303

Öz

Bu çalışmada, Türkiye’de soundpainting ile birlikte yaratıcılık ve doğaçlamayı temel alan müzik öğretim yöntemleri ile ilgili yapılan lisansüstü çalışmaların çeşitli özellikler açısından incelenerek betimlenmesi amaçlanmıştır. Araştırma verileri Yüksek Öğretim Kurulu Başkanlığı Ulusal Tez Merkezinden elde edilmiştir. Ayrıca çalışmada, Soundpainting uygulamasının amacı, önemi, müzik eğitimindeki kullanım alanları ve etkilerinden söz edilmiştir. Araştırma betimsel tarama modelinde desenlenmiş ve betimsel içerik analizi kullanılmıştır. Yapılan inceleme sonucunda; konuyla ilgili 143 çalışma tespit edilmiş, bu çalışmalar içerisinde %1,8 oranıyla en az soundpanting konusunun yer aldığı, ilk çalışmanın 1990 yılında yapıldığı, %75,2 oranıyla daha çok yüksek lisans tez çalışmasının yapıldığı görülmüştür. Konu alanı olarak incelendiğinde ise çalışmaların % 67,83’ünün müzik eğitimi alanında yapıldığı ve en fazla çalışmanın Gazi Üniversitesinde yapıldığı tespit edilmiştir. Ayrıca tezlerin yıl bazında dağılımı incelendiğinde bazı yıllarda hiç çalışma yapılmadığı görülürken, yıllar geçtikçe çalışmaların belirli oranlarda artış gösterdiği görülmüştür. İlgili literatür incelendiğinde; Soundpainting’in tüm öğretim kademelerine uygun olduğu; çocukların yaratıcı zekâ ve kulak gelişimlerine katkıda bulunduğu ve icralarını özgüvenli ve rahat bir şekilde sergileyerek performans kaygıları ile başa çıkabildikleri gibi sonuçlara ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Soundpainting, Müzik Eğitimi, Müziksel Yaratıcılık, Doğaçlama.

Abstract

In this research, it is aimed to describe the postgraduate studies in Turkey on music teaching methods based on creativity and improvisation, together with soundpainting, by examining them in terms of various features. Research data were obtained from the National Thesis Center of the Council of Higher Education. In addition, in the study, the purpose, importance, usage areas and effects of Soundpainting application in music education are mentioned. In this study in the scanning model, the data were examined by document analysis. As a result of the examination; 143 studies on the subject were identified, among these studies, it was concluded that soundpanting was the basis at least with a rate of 1.8%, the first study was made in 1990, and more master thesis studies were made with a rate of 75.2%. In addition, when the distribution of the theses on a yearly basis is examined, it is seen that there are no studies in some years, while it is seen that the studies have increased at certain rates over the years. In addition, when the relevant literature is examined; Soundpainting is suitable for all teaching levels; It has been concluded that children contribute to their creative intelligence and ear development, and that they can cope with their performance anxieties by demonstrating their performances in a confident and comfortable way.

Keywords: Soundpainting, Music Education, Musical Creation, Improvisation.

Giriş

1974 yılında Thompson tarafından geliştirilen Soundpainting, içerisinde 1500'den fazla jest barındıran sanatsal bir işaret dilidir. Evrende, her dilin belli bir yapısı olduğu gibi Soundpainting'in de bir dil yapısı vardır. Bu yapı içerisinde dört temel öge olarak "kim, ne zaman, nerede ve ne yapıyor?" sorularını barındırmaktadır." (Akt. Coşkuner, 2013: 570-579). Türkiye'de henüz çok yaygın olmaması ile birlikte araştırmanın literatür taramasında incelenen bazı çalışmalarda, soundpainting uygulaması ile ilk kez karşılaşan bireylerin başlangıçta doğaçlama yapmakta zorlandıkları, yeni bir ürün oluşturmada ve doğaçlamada yetersiz kaldıkları, zorlandıkları fakat uygulamadan belli bir zaman sonra bu yetersizlik ve zorlanmanın üstesinden geldikleri ve müziksel yaratıcılıklarında özgürleşme sağladıkları görülmüştür. Yaratıcılık ve doğaçlama temeline dayanan Dalcroze, Kodaly, Orff, Suzuki müzik öğretim yöntemleri gibi çalışmamızın temelini oluşturan soundpainting uygulaması da müzik eğitimi açısından önemli görülen yaratıcılığı ön plana çıkaran etkinlikler arasında yer almaktadır. Bu çalışmada, Soundpainting uygulamasının tanımı, amacı, önemi, müzik eğitimindeki kullanım alanları ve etkilerinden söz edilmiştir. Ayrıca bu çalışmada, Türkiye'de soundpainting ile birlikte yaratıcılık ve doğaçlamayı temel alan müzik öğretim yöntemleri ile ilgili yapılan lisansüstü çalışmaların çeşitli özellikler açısından incelenerek betimlenmesi amaçlanmıştır.

Eğitim ve müzik bir araya geldiğinde ortaya çıkan müzik eğitimi, gelişen toplum ve kültür sayesinde çeşitli dallara ayrılmaktadır. Pratikte ve teoride ayrı ayrı çalışmalar yapılabilen müzik eğitimi bireylerin çok yönlü gelişimini sağlamaktadır. Bu çok yönlü gelişim içerisinde yaratıcılık ve doğaçlama önemli yer tutmaktadır. Bu anlamda müziğin temel yapı taşlarından birini oluşturan sesleri harekete ve müziğe dönüştürebilmenin yolları arasında yaratıcılık ve doğaçlamadan söz edilebilir. Modern müzik eğitimi çerçevesinde oldukça büyük bir yere sahip olan yaratıcılık ve doğaçlama bireylerin hangi yaş grubunda olursa olsun müziksel ve hatta sanatsal gelişimlerine katkı sağlamaktadır. Yaratıcı bireylere duyulan ihtiyaç gün geçtikçe artmaktadır. Bu ihtiyaç da hızla gelişen dünyaya ayak uydurmak için bir gereklilik olarak düşünülebilir. Düşünen, üreten, ürettiğini kullanabilen, yaratıcı olan birey yaşamında her zaman her anlamda daha başarılı olacaktır. Bu bağlamda yaratıcılık ve doğaçlama yapmak insan hayatında hem sanatsal hem bilimsel hem de yaşamsal olarak önemli görülmektedir. Yaratıcılığın bir başka alanı olan Soundpainting, Türkiye'de çok fazla bilinmemekle birlikte her geçen gün eskiye göre daha yaygın bir biçimde tanınmaktadır. Thompson tarafından geliştirilen bu uygulama, amacında doğaçlama ve yaratıcılık barındırdığı için bireylere yaratıcı düşünme becerisi kazandırmaktadır. Yaratıcı düşüncüyü geliştiren bir başka unsur da müziktir. Müzik, toplumlar arasında iletişimi sağlayan evrensel bir olgudur. Uçan'a (1997:10) göre müzik, duygu, düşünce, tasarım ve izlenimleri, belli bir amaç ve yöntemle, belirli bir güzellik anlayışına göre birleştirilmiş seslerle işleyip anlatan estetik bir bütündür. Yaratıcılık, müzikle birlikte ele alındığında bireylere müzik eğitimi yoluyla kazandırılan temel becerilerden biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Müzik eğitimi yaratıcılığın gelişmesine en fazla imkân tanıyan sanat dallarından biridir (Gürgen, 2006). Yaratıcılık yeteneği, özellikle müzik eğitimi yolu ile ortaya çıkarılıp geliştirilebilir (Otacıoğlu, 2008). Bu noktada müzik eğitiminin en önemli boyutlarından birini oluşturan yaratıcılık eğitiminde doğaçlama önemli bir yer tutmaktadır (Küpana, 2013: 26). Yaratıcılık, yalnız sanatsal süreçlerde ya da sanat eğitimi ve öğretimine ilişkin etkinliklerde rol oynayan bir yeti olmayıp, insan yaşamının ve insanlığın evriminin tüm yönlerinde yer alan temel bir yetenektir. (San, 2004: 63). Yeni, özgün ve değerli bir ürün oluşturma olgusu taşıyan yaratıcılık, günümüzde sanattan bilime her alanda oluşturulabilmektedir. Temelinde hayal gücü, merak, özgür düşünme, üretme, heves ve sabır barındıran bu kavram çok çeşitli tanımlamalara sahip olmakla birlikte, yaratıcılık içinde bulunduğu kültüre göre betimlenmeli, yaratıcı üretim, eskisinden farklı olmalıdır. Yaratıcılık, yaşamın tüm noktasında her yaşta bireyin bir oluşuma, kendilerinden kattıkları özgün parçalar olmakla birlikte özellikle çocuklarda daha çok kendini göstermektedir. Bunun sebebi ise çocukların hayal güçlerinin çok zengin oluşu, hayallerini serbest bırakışları ve yaratmada sınır tanımamalarıdır. Yaratıcılığın müzik eğitimi ve öğretimindeki payı oldukça büyüktür. Müzik eğitiminde, çalışma ortamının eğlenceli oluşu hem öğretmenin hem de öğrenenin olumlu bir tutum sergilemesini sağlayabilmektedir. "Doğaçlama, hazırlıksız olarak, içten geldiği gibi beste yapma, bir anda doğan buluşların özgürce dile getirilmesi, bir melodinin genellikle bir form anlayışı içinde geliştirilmesidir." (Say, 2009). Sanatın her alanında yer alan doğaçlama, özellikle özgüven gelişiminde oldukça etkilidir. "Müzisyenler için doğaçlama, ulaşılması gereken doğal bir hedeftir. Bu türdeki bir doğaçlama olgusunda, planlı, pedagojik bir eğitim sürecinden öte, usta – çırak ilişkisinin var olduğu dinleme ve taklitle dayalı bir öğrenmeden söz edilebilir." (Güleç, 2017: 21). Doğaçlamanın özellikle okul öncesindeki yeri önemlidir. Çocukların, yapılandırıcı anlayış ile yaparak yaşayarak, kendilerini en rahat, en doğal şekilde ifade ederek doğaçlama aracılığı ile müziği içselleştirip anlamaları sağlanır. Müzik eğitiminde yaratıcılığı temel alan özel öğretim yöntemleri bulunmaktadır. Bunlar arasında; Orff Schulwerk, Kodaly, Dalcroze, Suzuki gibi yöntemler yer almaktadır. Soundpainting de bu grupta sayılabilecek özgün uygulamalar arasında yer almaktadır. Bu yöntemler şu şekilde açıklanabilir:

Orff Schulwerk Yöntemi

İsmi kuramcısı Alman besteci Carl Orff'tan (1895-1982) alan bu yöntemin temel besin kaynakları yaratıcılık ve doğaçlamadır. Temeli yaparak yaşayarak öğrenmeye dayanan bu yöntem, hareket eden, dans eden, müzik yapan insanın iç dinamiklerini, yaratıcı kişiliğini, bireysel anlatım biçimlerini ortaya çıkaran, tüm duyarlar tarafından algılanan etkinlikleri içermektedir. Bu yaklaşımda çocukların özgürce kendilerini ifade etmeleri beklenir. İçerisinde beden perküsyonu, orff çalgıları, dans, ezgisel ve ritimsel doğaçlamalar ve çeşitli eğitsel müzikal oyunları barındırır. Dünyaca kabul gören Orff Schulwerk Yöntemi'nin çocuklarda yaratıcı zeka, iş birliği ve sosyallik gibi pek çok becerinin gelişimine katkı sağladığı söylenebilir (Gürgen, 2006: 87).

Kodaly Yöntemi

Macar besteci ve aynı zamanda bir etnomüzikolog olan Zoltan Kodaly (1882-1967) kendi müzik eğitimini geliştiren isimlerden bir diğeridir. Coşkuner, (2016: 155) bu yöntemin müzik ile dansı birleştirdiğini ve öğrencinin derse katılımının aktif olarak gerçekleştiğini ifade etmektedir. Özeke'ye (2007: 113) göre, "Kodály yönteminde kullanılan tekniklere kısaca bakılacak

olursa ta, ti-ti, tri-tri v.b. gibi isimlerle adlandırdığımız ritmik hecelere, fonomimi diye adlandırdığımız el işaretlerine ve “yer değiştirebilen do” sistemi dediğimiz ‘aralıklama yöntemi’ ile solfej eğitimine rastlamak mümkündür.” Bu yöntemde göre çocuklar müzik eğitimine olabildiğince küçük yaşta başlamalı, şarkılar oyunlaştırılarak öğretilmeli ve repertuvarlar halk şarkılarından oluşturulmalıdır. Kodaly iyi bir müzisyenin özelliklerini; iyi eğitilmiş kulak, zeka, kalp ve el olarak sıralamıştır. İnsan sesi ise en güzel çalgıdır. Bugün, Kodaly yönteminin Macaristan’da genel müzik eğitiminin temelini oluşturduğu söylenebilir.

Dalcroze Yöntemi

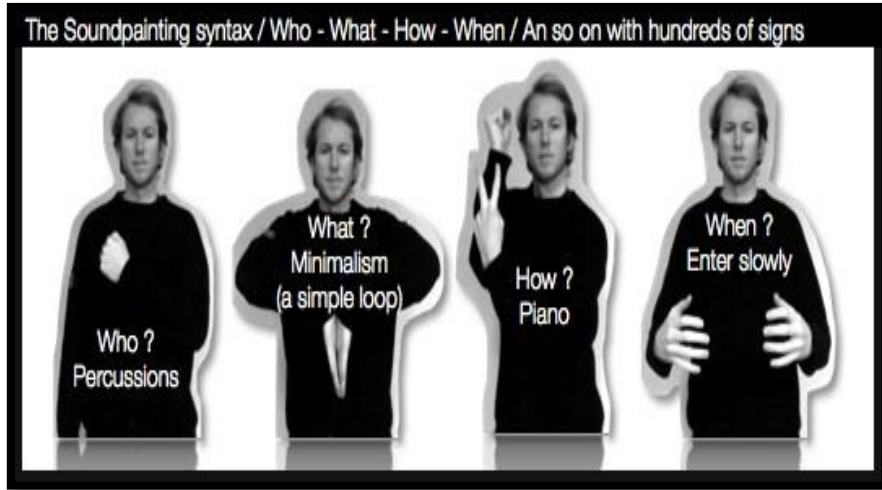
Orkestra şefi, besteci ve etnomüzikolog Emile Jaques Dalcroze (1865 -1950) tarafından geliştirilen bu yöntemde, müziğin temelini hareket oluşturur. “Dalcroze, derslere müziğin ritmine uygun yürüme hareketi ile başlar ve öğrencilerden ne duyuyorlarsa ona göre hareket etmelerini ister. Böylece yaratıcılığın temelleri doğaçlama ile atılmış olur.” (Gürgen, 2006: 90). Dalcroze’de hareket kadar önemli olan bir diğer etmen doğaçlamadır. Çocuklar duydukları sesleri doğaçlayarak hareketlendirirler (el şıklatma, ayak vurma, yürüme, zıplama vb.) ve bu durum doğaçlama, yaratıcılık ve özgüven gelişimini destekler.

Suzuki Yöntemi

İsmi, Japon keman sanatçısı ve pedagog Shinichi Suzuki’den (1898-1998) alan Suzuki Yönteminin diğer yaklaşımlardan temel farkı sevgiyle öğretmek felsefesi ile yola çıkmasıdır. Geleneksel müzik eğitiminden farkı ise ailenin doğrudan eğitime dâhil edilmesidir. “Bu yöntemle çocuğun doğuştan itibaren müzik dinlenmesi sağlanmakta, böylece kulağı eğitilmektedir. Müzik dinleyerek büyüyen çocuk çalgı çalmaya başladığında birçok kavramı zaten bilir durumdadır. Bu yöntem yinelemeye ve öykünmeye dayalıdır. Bu sisteme göre çocuk haftalık dersinin dışında ve diğer uğraşlarının yanı sıra her gün annesinin gözetiminde o hafta çalacağı parçayı kasetten dinler, kasetten dinlediği parçayı çalar ya da çalışır. Suzuki yöntemiyle aynı yaş grubundan binlerce çocuk aynı parçayı birlikte kusursuz çalabilecek duruma getirilmektedir.” Özen (2004: 61).

Soundpainting

Çalışmamıza konu olan Soundpainting uygulaması ise, 1974 yılında Newyorklu besteci Walter Thompson tarafından sahne sanatlarında kullanılmak üzere üretilen bir kompozisyon işaret dilidir. “Soundpainting bir işaret dilidir. Siz topluluğa işaret edersiniz ve onlar sesle yanıt verirler. Cevaba göre bir sonraki talimatı belirlersiniz. Soundpainting siz ve topluluk arasında bir diyalogdur.” (Akt. Coşkun, 2013: 570-579). Evrende kullanılan her dilin bir yapısı olduğu gibi Soundpainting’in de kendine özgü bir dil yapısı vardır ve bu yapı, içerisinde “kim?, ne zaman?, nasıl?, ne yapıyor?” öğelerini barındırmaktadır. 1500’den fazla jest’e sahip olan soundpainting, bir soundpainter (şef), ve karşısında yer alan grup eşliğinde gerçekleştirilir.

Şekil 1. The Soundpainting Syntax

Şekil 1’de, Soundpainting işaret dilinin temel dil yapısını oluşturan “kim?, ne?, nasıl?, ne zaman?” öğelerinin görsel sunumları yer almaktadır.

“Soundpainting işaret dilinin ilk seviyesinde 41 hareket vardır ve bu hareketlerle 342 kombinasyon oluşturulabilmektedir. 1500’den fazla hareketle birçok kombinasyon oluşturmak mümkündür. Soundpainting dili, Soundpainter ve sayısız kombinasyon oluşturabilecekleri sonsuz bir deniz için harika bir yaratım alanıdır.” Soundpainting hakkında bilgi sahibi olmayan bir insan, uygulama esnasında çıkan sesleri karmaşık, kötü ve hatalı sesler olarak yorumlayabilir. Fakat Soundpainting felsefesinde hata yoktur ve Soundpainting bir aleatorik müziktir. Aleatorik müzik sürpriz müzik veya bir deneysel müzik gibi düşünülebilir. Dolayısıyla meydana gelen hiçbir ses hatalı olarak görülmemelidir. Uygulamanın temeli doğaçlamaya dayansa da, soundpainter yapacağı çalışmayı önceden de planlayabilir veya grup üyelerine doğaçlama yapmalarına dair işaret verebilir. Bir soundpainter eşliğinde gerçekleştirilen bu uygulamada etkileşim söz konusudur. Soundpainter, sanatçının vereceği dönüte (ezgi, ritim vb.) göre kompozisyonun yönünü şekillendirir. “Soundpainting dili, Soundpainting yapmak isteyen icracılar için alanlarında özgür

olabilecekleri ve doğaçlama yapabilecekleri, nadir ortamlardan ve eğitimlerden birisidir. İcracının düzeyi ne olursa olsun bilgi ve becerisi kadar doğaçlama yapar ve bu dil sayesinde doğaçlama yeteneğini geliştirme fırsatı bulur.” (Coşkuner, 2016: 386). Bu ifadeden hareketle, soundpainting uygulamasının amacının, bireylerin yaratıcılık ve doğaçlama becerilerini geliştirmekle kalmayıp, aynı zamanda onların daha özgüvenli olup, yanlış yapma korkusu taşımadan çeşitli çalışmalar sergilemelerine katkı sağladığı söylenebilir.

“Müzisyenler için doğaçlama, ulaşılmaması gereken doğal bir hedeftir. Bu türdeki bir doğaçlama olgusunda, planlı, pedagojik bir eğitim sürecinden öte, usta – çırak ilişkisinin var olduğu dinleme ve taklitle dayalı bir öğrenmeden söz edilebilir.” (Güleç, 2017).

Şekil. 2. Soundpainting Uygulaması

Etkileşimin hâkim olduğu bu süreçte, grup çalışmalarının ve grupla sağlam bir iletişim kurabilmenin önemi büyüktür. Coşkuner, (2019: 162) Soundpainting’de bir hiyerarşi yerine eşitlik olduğunu ve icracılar ile Soundpainter’in devamlı karşılıklı diyalog halinde olduğunu belirtmiştir. Soundpainter icracılardan aldığı cevaba göre bestelemeye devam eder. Bu uygulamada yeni fikirler üretmek esastır. Her fikir, her malzeme, her düşünce kıymetlidir. İcracılardan özellikle yeni, değişik, farklı, sıradışı sanatsal fikir üretmeleri istenir. Soundpainter ile Geleneksel Şef arasında belli temel farklar vardır. “Geleneksel anlayıştaki şefin sorumlulukları arasında halkın tüketimine hazır repertuar oluşturmak, korodaki ses gruplarını dengeli hale getirmek, notayı öğretmek, hatayı en aza indirmek ve müzikal üslup ile koro becerilerini koroya kazandırmak olarak sınıflayabiliriz. Soundpainter ise performansı tamamen doğaçlama düşünüp bambaşka estetik kaygılar içerisinde olabilir. Performansı bir tüketim nesnesi olarak düşünmeyebilir. Şarkılara yeniden yorum getirmek yerine eş zamanlı olarak yeniden üretim sürecinin baş aktörü olur. İcracılarda bu noktada kompozisyonun belirleyici ögesi olurlar.” (Coşkuner, 2017: 51). Bu açıklama ışığında, Soundpainter’in hiç olmayan bir ürünü, tamamen doğaçlama düşünerek estetik bir şekilde yaratma kaygısında olduğu ve aynı zamanda icracılara karşı sorumlu olduğu söylenebilir. Ortaya çıkan ürün icracıların olduğu kadar Soundpainter’in de sorumluluğudur. Soundpainting’de karşılıklı bir müzik alışverişi yapılması, her iki tarafın da birbirlerinden beslenerek süreci ilerletmeleri söz konusudur. Thompson tarafından geliştirilen bu uygulama, amacında doğaçlama ve yaratıcılık barındırdığı için bireylere yaratıcı düşünme becerisi kazandırmaktadır. Uygulama, bütün öğretim kademelerinde kullanıma uygundur. Özellikle, çocukların hayal güçlerinin zenginliği göz önüne alındığında bu uygulamanın, onların yaratıcılıklarına, doğaçlama becerilerine katkı sağlayacağı ifade edilebilir. Öte yandan çocukların Soundpainting eğitiminde durum biraz farklıdır. Çocukların, bilişsel olarak (dikkat, motivasyon, akılda tutma vb.) Soundpainting yapmaya uygun olmaları gerekmektedir. “Görsel algı becerileri erken çocuklukta hızla gelişir ve on bir-on iki yaş civarında yetişkin seviyesine yaklaşır. Dokuz yaşına kadar çocukların görsel algı becerileri belirginleşmiştir. Çocuklarda şekil-zemin algısı üç-beş yaşları arasında hızlı bir gelişim gösterir, sekiz ile on yaşları arasında sabitlenir, mekânda konum algısı yedi ile dokuz yaşları arasında hızlı bir gelişim gösterir, sekiz ile dokuz yaşlarında sabitlenir.” (Tsai, Wilson, Whu, 2008). (Akt. Akaroğlu ve Dereli 2012: 203). Bu bilgiler doğrultusunda çocukların Soundpainting uygulamasını üç dört yaşlarından itibaren yapabilecekleri sonucunu çıkarabiliriz. 2017 yılında Coşkuner tarafından yapılan bir araştırmada, Soundpainting eğitimcilerinin çocukların Soundpainting eğitiminde karşılaştıkları problemler altı kategori altında toplanmıştır. Bunlar; Doğaçlama yapamama, Teknik eksiklikler, Dikkat – Odaklanamama, Söz diziminin ve uzun cümlelerin anlaşılabilmesi, Utangaçlık – Cesaretsizlik, Jestleri hatırlayamama. Bu problemler doğrultusunda, uygulamanın çocuklara yapılmadan önce, çocukların tüm gelişimsel yönleriyle hazır olmaları gerektiği sonucu çıkarılabilir.

Şekil 3. İstanbul Soundpainting Orkestrası

Soundpainting Uygulamalarının Müziksel Yaratıcılık ve Doğaçlama Üzerindeki Etkileri

Müzik eğitime küçük yaşlarda başlanabildiği gibi ileri yaşlarda da başlanabilmektedir. Fakat küçük yaşlarda başlamanın avantajları yadsınamaz bir gerçektir. Küçük yaşlarda müzik eğitimi ile birlikte çalgı eğitimine başlamak bilişsel, duyuşsal ve psikomotor anlamda çocuğa gelişim sağlamaktadır. Bir çalgı eğitiminin temelinde uzunca bir süre belirli kurallar bulunmaktadır. Bu kurallar teorik olarak notayı tanıma, okuyabilme, pratik olarak ise verilen notayı/eseri bireysel veya bir orkestra eşliğinde çalabilmedir. Uzun zaman boyunca yazılı notalar üzerinde çalışmak teorik olarak nota okumayı güçlendirse de öte yandan çocuğun doğaçlama becerisine katkı sağlayamayıp aksine bu becerinin gelişim göstermesini engellemektedir. Çünkü devamlı göz önünde var olan bir kaynaktan okuma yapılmaktadır. Tam bu noktada Soundpainting'in doğaçlama ve yaratıcılık üzerindeki önemi ortaya çıkmaktadır. Coşkuner'e (2016) göre Soundpainting esnasında öğrenciler çalgılarını tanıma, korkularını yenme ve müzikal fikirlerini geliştirme konusunda özgürce hareket etme fırsatı bulurlar. Doğaçlama, yeni bir şey yaratma, beraberinde çocuklardan yetişkinlere tüm bireylerde genellikle utangaçlık ve cesaretsizlik ile gelir. Coşkuner, öğrencilerin Soundpainting çalışmalarının ilk zamanlarında çirkin veya bozuk ses çıkarmaktan uzak durduklarını, bu sesleri hatalı bulduklarını belirtmiştir. (Coşkuner,2019: 162). Oysaki Soundpainting felsefesinde hata kavramı bulunmamaktadır.

Şekil 4. Soundpainting Kompozisyon

Temelinde yaratıcılık ve doğaçlama yatan bu uygulama ile yaratıcı zekâ gelişimi desteklenir. Başlangıçta performans sergilemede çekingen davranan müzisyenler, Soundpainting felsefesinde hata olmaması sebebi ile performanslarda daha cesaretli, kaygısız ve üretken olarak kendi kişisel gelişimlerine de katkı sağlayabilirler. Öğrenciler Soundpainting yaparken farklı teknikleri deneyerek yeni ses ve tınılar keşfetmeye başlamışlardır. Bu durum, yaratıcılığın Soundpainting üzerindeki olumlu etkisi olarak gösterilebilir. Soundpainting'in yaratıcı bireyler yetiştirmekte önemli bir yeri olduğu, insanları kısıtlamadan özgürce hareket etmelerini sağladığı ve öğrencilerin Soundpainting yapmaya başladıklarında önce çekingen davrandıkları, daha sonra ise rahatça doğaçlama yapmaya başladıkları belirtilmektedir (Coşkun, 2013).

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu araştırmanın amacı, Türkiye'de henüz çok yaygın bir uygulama olmayan Soundpainting ve müzik eğitiminde kullanılan dört temel yöntem olan Suzuki, Orff Schulwerk, Kodaly ve Dalcroze yöntemleri üzerinde yapılan çalışmaların analiz edilmesi çeşitli ölçütlere göre sınıflandırılmasıdır. Araştırma, uygulamaların müziksel yaratıcılık ve doğaçlama üzerindeki etkilerini ortaya koymak açısından da önem taşımaktadır. Araştırma sonucundaki bulgular ışığında Türkiye'de yapılan lisansüstü çalışmaların, araştırmalarla ilgili mevcut durumu vurgulaması ve bu mevcut durumun ortaya konması bakımından önemli olduğu söylenebilir. Özellikle Soundpainting uygulamasının temeli yaratıcılık ve doğaçlamaya yer aldığı için uygulamanın alana yeni yaratımlar katacağı ve bu anlamda da yine önem taşıdığı düşünülmektedir.

Bu araştırma 1990-2023 yılları arasında Yüksek Öğretim Kurulu Başkanlığı Ulusal Tez Merkezi Arşivinden elde edilen verilerle gerçekleştirilmiştir. Arama kısmına "Soundpainting, Dalcroze, Kodaly, Suzuki ve Orff" kelimeleri yazılarak ulaşılan tezler analiz edilmiştir. Toplam 143 tez yayın türü, yayımlanma tarihi, konusu, konu alanı ve yapıldığı üniversite bakımından incelenmiş ve şu sorulara yanıt aranmıştır: Yapılan çalışmaların; Yayın türüne, Yıllara, Üniversitelere, Konulara göre ve konu alanlarına göre dağılımı ne durumdadır?

Yöntem

Bu bölümde, araştırmanın modeli, verilerin toplanması ve verilerin çözümlenmesinde kullanılan yöntemler üzerinde durulmuştur.

Araştırmanın Modeli

Araştırma betimsel tarama modelinde desenlenmiş ve betimsel içerik analizi kullanılmıştır (Neuendorf, 2002, Karasar, 2016). İçerik analizi çalışmalarının genel amacı, incelenen konu hakkında birbirinden bağımsız olarak yapılan, yayımlanmış ya da yayımlanmamış, bütün nitel ve nicel çalışmaların incelenip düzenlenerek konu ile ilgili genel eğilimin belirlenmesidir. Böylece, ilgili konuda çalışma yapacak olan araştırmacılara genel eğilimin ne olduğu gösterilmektedir (Cohen, Manion ve Morrison, 2007; Miles ve Huberman, 1994). Bu analiz yönteminin kullanıldığı çalışmalarda, konuyla ilgili mevcut durum sunulur ve ortaya çıkan sonucun gelecekteki çalışmalara ışık tutması yön göstermesi beklenir (Çalık & Sözbilir, 2014, Lune ve Berg, 2017; Yıldırım ve Şimşek, 2018).

Verilerin Toplanması

Bu çalışmada araştırma verileri Yüksek Öğretim Kurulu Başkanlığı Ulusal Tez Merkezi Arşivinden elde edilmiştir. Araştırma kapsamında konuyla ilgili çalışmaların tamamı yani ilk ve son çalışmanın yapıldığı yıllar (1990-2023) arasındaki tezler incelenmiştir. Yök tez merkezinin web sayfasında ana sayfada yer alan arama kısmına "Soundpainting, Dalcroze, Kodaly, Suzuki, Orff" kelimeleri yazılarak arama yapılmıştır. Çıkan sonuçlar listelendiğinde bazı çalışmalara birden fazla rastlandığı görülmüş ve bu çalışmalar tespit edilerek çıkarılmıştır. Bu işlem sonrasında geriye kalan 143 tez araştırmaya dâhil edilmiştir. .

Verilerin Analizi

Araştırma kapsamında yaratıcılık ve doğaçlama temelinde yapılan araştırmaları incelemek amacıyla araştırmacı tarafından bir inceleme formu kullanılmıştır. Bu form, araştırmanın amacı doğrultusunda hazırlanmış ve araştırmanın türü, yayımlanma tarihi, konusu, yapıldığı anabilim dalı ve hangi üniversitede yapıldığı gibi başlıklardan oluşmuştur. Hazırlanan forma veri girişleri çalışmanın birinci yazarı tarafından girilmiş, ikinci yazarı tarafından ise kontrol edilmiştir. Bu şekilde uyumsuzluklar tartışılarak görüş birliğine varılmış ve çalışma formunda yer alan başlıklara göre incelenerek analiz edilmiştir (Görgün ve Melekoğlu, 2019, 89). Spss paket programı kullanılarak elde edilen veriler yüzde-frekans cinsinden tablolar halinde sunularak yorumlanmıştır.

Bulgular

Araştırmanın amacına yönelik elde edilen bulgular analiz edilerek aşağıda tablolar halinde sunularak yorumlanmıştır.

Araştırmaların Yayın Türü

Tablo 1'de lisansüstü eğitim konusunda yapılan araştırmaların yayım türüne göre dağılımı ile ilgili bulgular verilmiştir.

Tablo 1. Lisansüstü Eğitim Konusunda Yapılan Araştırmaların Yayım Türüne Göre Dağılımı

Yayım Türü	Frekans (f)	Yüzde (%)
Yüksek Lisans	118	82,51
Doktora	22	15,38
Sanatta Yeterlik	3	2,09
Toplam	143	100

Tablo 1'e bakıldığında yapılan araştırmaların çoğunluğunu yüksek lisans tezlerinin oluşturmaktadır. (f=118, % 82,51) Yüksek lisans tezlerini takip eden doktora tezlerinde ise belli bir azalma olduğu görülmektedir. (f=22, % 15,38) Sanatta yeterlik tezlerinin ise toplamda 3 (f=3, % 2,09) olduğu görüldüğünden lisansüstü alanda en çok yüksek lisans tezi türünde araştırmalar yapıldığı söylenebilir.

Araştırmaların Yayım Tarihleri

Tablo 2. Lisansüstü Eğitim Konusunda Yapılan Araştırmaların Yayım Tarihlerine Göre Dağılımı

Yıl	Yüksek Lisans		Doktora		Sanatta Yeterlik		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%
1990	1	0,84					1	0,69
1992	1	0,84					1	0,69
1994	1	0,84					1	0,69
1995	1	0,84					1	0,69
1997	1	0,84					1	0,69
1998	1	0,84					1	0,69
2000	2	1,69			1	33,33	3	2,09
2001	1	0,84					1	0,69
2003	4	3,38			2	66,66	6	4,19
2004	1	0,84					1	0,69
2005	2	1,69	1	4,54			3	2,09
2006	2	1,69	1	4,54			3	2,09
2007	2	1,69	3	13,6			5	3,49
2008	6	5,08					6	4,19
2009	4	3,38	2	9,09			6	4,19
2010	7	5,93	1	4,54			8	5,59
2011	8	6,77	1	4,54			9	6,29
2012	4	3,50	2	9,09			6	4,19
2013	1	0,84					1	0,69
2014	4	3,38	2	9,09			6	4,19
2015	1	0,84	1	4,54			2	1,39
2016	3	2,54					3	2,09
2017	6	5,08	1	4,54			7	4,89
2018	12	10,16	1	4,54			13	9,09
2019	16	13,55	3	13,06			19	13,28
2020	7	5,93	1	4,54			7	4,89
2021	9	7,62	1	4,54			10	6,99
2022	9	7,62	1	4,54			10	6,99
2023	1	0,84					1	0,69
Toplam	118	100	22	100	3	100	143	100

Tablo 2'ye göre; yapılan araştırmalar yıl geçtikçe belli bir oranda artış göstermiştir. Lisansüstü alanda yapılan en son araştırmanın ise 2023 yılına ait olan bir yüksek lisans tezi olduğu görülmektedir. Özellikle 2019 yılında çalışmaların yoğunluk kazandığı (f=19, %13,28) bununla birlikte araştırma türü olarak en fazla yüksek lisans tezi çalışıldığı en az ise sanatta yeterlik türünde çalışıldığı görülmektedir.

Araştırma Konuları

Tablo 3. Lisansüstü Eğitim Konusunda Yapılan Araştırmaların Konularına Göre Dağılımı

Araştırma Konuları	Frekans (f)	Yüzde (%)
Soundpainting Uygulamaları	2	1,39
Müzik Eğitiminde Dalcroze Yöntemi	21	14,68
Müzik Eğitiminde Kodaly Yöntemi	25	17,48
Müzik Eğitiminde Orff Schulwerk Yöntemi	69	48,25
Müzik Eğitiminde Suzuki Yöntemi	26	18,18
Toplam	143	100

Tablo 3 incelendiğinde araştırma konularının içerisinde yoğunluğun en çok Orff Schulwerk yönteminde olduğu, (f=69, % 48,25) bu yöntemi sırasıyla Suzuki, (f=26, % 18,18) Kodaly, (f=25, % 17,48) Dalcroze (f=21, % 14,68) ve Soundpainting (f=2, % 1,39) uygulamalarının takip edildiği görülmektedir. Soundpainting uygulamaları ile ilgili araştırmaların oldukça az olmasının sebebinin Soundpainting'in Türkiye'de yaygın ve bilinen bir uygulama olmaması kaynaklı olduğu söylenebilir.

Araştırmanın Konu Alanları

Tablo 4. Lisansüstü Eğitim Konusunda Yapılan Araştırmaların Konu Alanlarına Göre Dağılımı

Konu Alanları	Frekans (f)	Yüzde (%)
Müzik Eğitimi	97	67,83
Eğitim Programları ve Öğretim	1	0,69
Müzikoloji	8	5,59
Müzik ve Sahne Sanatları	7	4,89
Okul Öncesi Eğitimi	5	3,49
Sanat Yönetimi	1	0,69
Türk Müziği Eğitimi	16	11,18
Müzik Bilimleri	2	1,39
Tiyatro Eleştirmenliği ve Dramaturji	1	0,69
Sanat ve Tasarım	1	0,69
Zihinsel Engelliler Eğitimi	1	0,69
Çocuk Gelişimi	3	2,09
Toplam	143	100

Tablo 4 incelendiğinde araştırma konularının konu alanlarına göre dağılımı içerisinde üzerinde çalışılan konu alanının en fazla Müzik Eğitimi alanı olduğu görülmektedir. (f=97, % 67,83) Bu durum ile Türkiye'de Müzik Eğitimi alanının diğer konu alanlarına göre oldukça yaygın ve en çok tercih edilen alan olduğu söylenebilir.

Araştırmanın Yapıldığı Üniversiteler

Tablo 5. Araştırmaların yapıldığı üniversitelerin dağılımları ile ilgili bulgular yer almaktadır.

Üniversite Adı	Frekans (f)	Yüzde (%)
Gazi Üniversitesi	28	19,58
Marmara Üniversitesi	17	11,88
Haliç Üniversitesi	6	4,19
Uludağ Üniversitesi	4	2,79
Ankara Üniversitesi	2	1,39
İnönü Üniversitesi	3	2,09
Abant İzzet Baysal Üniversitesi	3	2,09
Hacettepe Üniversitesi	6	4,19
İstanbul Teknik Üniversitesi	4	2,79
İstanbul Kültür Üniversitesi	1	0,69
Dokuz Eylül Üniversitesi	11	7,69
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi	2	1,39
On Dokuz Mayıs Üniversitesi	4	2,79
Selçuk Üniversitesi	3	2,09
İstanbul Üniversitesi	3	2,09
Karadeniz Teknik Üniversitesi	9	6,29
Pamukkale Üniversitesi	2	1,39
Mimar Sinan GSÜ	8	5,59
Mersin Üniversitesi	2	1,39
Trabzon Üniversitesi	2	1,39

Trakya Üniversitesi	1	0,69
İstanbul Okan Üniversitesi	1	0,69
Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi	1	0,69
Necmettin Erbakan Üniversitesi	4	2,79
Kocaeli Üniversitesi	1	0,69
Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	3	2,09
Adıyaman Üniversitesi	2	1,39
Üsküdar Üniversitesi	1	0,69
Afyon Kocatepe Üniversitesi	3	2,09
Erciyes Üniversitesi	1	0,69
Akdeniz Üniversitesi	2	1,39
Yaşar Üniversitesi	1	0,69
Cumhuriyet Üniversitesi	2	1,39
Toplam	143	100

Tablo 5 incelendiğinde araştırmaların büyük çoğunluğunun Gazi Üniversitesi Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı'nda yapılmış olduğu görülmektedir. (f=28, % 19,58) Gazi Üniversitesini %11,88 ile Marmara Üniversitesi'nin takip ettiği tabloda görülen bir diğer bulgudur. Tablo 5 incelendiğinde araştırma konusunun Türkiye'de yaygın bir araştırma olduğu ve Türkiye'de pek çok üniversitede araştırılıp, üzerinde çalışılan bir konu olduğu söylenebilir.

Sonuç ve Değerlendirme

Bu araştırmada; yaratıcılık ve doğaçlama temeline dayanan Kodaly, Dalcroze, Suzuki, Orff yöntemleri ve Soundpainting uygulamasını konu alan tezler incelenmiş ve analiz edilmiştir. Elde edilen veriler, yayım tür, yayım tarihi ve konusu kategorilerinde değerlendirilmiştir. Araştırma sonucunda; Yöktez veri tabanında arşinlenen 143 teze ulaşılmış, ilk çalışmanın 1990 yapıldığı çalışma yoğunluğunun ise 2019 yılında olduğu görülmüştür. Yapılan bazı çalışmalarda 2019 yılı lisansüstü çalışma oranlarının yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Aktan ve Egdemir, 2022; 190). Çalışmaların büyük çoğunluğunun %48,25 oranında Orff Yöntemi hakkında yazıldığı görülürken, en az çalışmanın % 1,39 oranıyla Soundpainting uygulamasına ait olduğu görülmüştür. Yayım türüne bakıldığında çalışmaların % 82,51'inin Yüksek Lisans tezlerinden, % 15,38'inin Doktora tezinden ve % 2,09'unun ise Sanatta Yeterlilik çalışmalarından oluştuğu görülmüştür. Bu sonuçlarla birlikte ilgili konuda yapılan literatür taramasında aşağıdaki genel sonuçlara ulaşılmıştır: Kodaly, Dalcroze, Suzuki ve Orff Yöntemleri yaratıcılığı ve doğaçlamayı geliştiren, çocuğun kendini müzik yoluyla ifade etmesine imkan tanıyan özel müzik öğretim yöntemleri olarak karşımıza çıkmaktadır (Tekin Gürgen, 2007; Kandemir, 2009; Sever ve Sonsel, 2020). Soundpainting ve müzik eğitiminde kullanılan dört temel yöntem olan Suzuki, Dalcroze, Orff Schulwerk ve Kodaly yöntemi ile ilgili literatür incelenmiştir. Özellikle Soundpainting uygulamasının Türkiye'de henüz çok yaygın bir uygulama olmadığı görülmüştür. Yapılan araştırmalar Soundpainting uygulamasının insanların özgüven, performans ve yaratıcılığı üzerinde etkili olduğunu göstermiştir. Soundpainting'in yalnızca müzik eğitimi değil sanatın diğer dalları ile de ilişkili bir boyutunun ele alındığı görülmekte ve bu araştırmaların Soundpainting'in farklı yönlerden incelenmesine imkân sağlaması yönünden değerli olduğu görülmektedir. Soundpainting evrensel ve sanatsal bir kompozisyon işaret dilidir. Sanatın pek çok dalında uygulamaları bulunmaktadır. Araştırmalar sonucunda, uygulamada karşılıklı etkileşimin son derece önemli olması sayesinde grup üyelerinin dikkat ve motivasyonlarının artmış olduğu görülmüştür. Rastlamsal bir müzik olan Soundpainting'in icracıların kulak gelişimine ve yaratıcılık düzeylerine katkı sağladığı incelenen araştırmalarda görülen bir başka sonuçtur. İncelenen araştırmalar sonucunda, Soundpainting uygulaması ile ilk kez karşılaşan bireylerin başlangıçta doğaçlama yapmakta zorlandıkları, yeni bir ürün yaratmada yetersiz kaldıkları ve uygulamada çekindikleri görülmüştür. Fakat Soundpainting uygulamalarının ardından belli bir zaman içerisinde icracıların müzik performans kaygıları ile başa çıkabildikleri, icrada yanlış yapma korkularını yenerek doğaçlama becerilerinin gelişme gösterdiği ve müziksel yaratıcılıklarında özgürleşme sağladıkları görülmüştür (Coşkun, 2016: 386). Soundpainting tüm öğretim kademelerine uygun bir uygulamadır. Araştırmalara göre, özellikle Soundpainting yapan çocukların yaratıcı zeka gelişimlerinde olumlu yöne artış gözlemlenmiştir. Uygulamada karşılıklı etkileşimin son derece önemli olması sayesinde grup üyelerinin dikkat ve motivasyonlarının artmış olduğu görülmüştür. Soundpainting'in aleatorik müzik olmasından kaynaklı uygulamada hata diye bir kavram olmadığı söylenebilir. Bu durum icracıların daha rahat, korkmadan performans sergilemelerini sağlamaktadır. Bu aleatorik veya rastlamsal müziğin icracıların kulak gelişimine katkı sağladığı araştırmalarda görülen bir diğer sonuçtur. Soundpainting, temelinde doğaçlama ve yaratıcılık barındıran bir uygulamadır. Bireyler Soundpainting yaparak bu iki temel alanda kendilerini geliştirebilirler. Türkiye'de yaygın olmayan bu uygulamanın tanıtımı sağlanıp ve uygulama yaygınlaştırılıp, yabancı literatür kaynakları Türkçeye çevrilip konu ile ilgili gerekli araştırmaların yapılması kolaylaştırılabilir. Aleatorik bir müzik olan Soundpainting, kulak gelişimine katkı sağlar. Öğrencilere Soundpainting yaptırıldığında koro/orkestra gibi topluluklarda entonasyon sorunları azaltılabilir. Yaratıcılığı geliştiren müzik öğretim yöntemlerinin kullanımı artırılabilir. Sonuç itibariyle; Soundpainting ile ilgili akademik çalışmaların artırılması, Türkiye'de Soundpainting uygulamasının yaygınlaştırılması için kitaplar üretilmesi, Soundpainting ile ilgili atölye çalışmaları düzenlenmesi uygulamanın özendirilip yaygınlaştırılması önerilmektedir.

Kaynakça

- Akaroğlu, E.G.,& Dereli, E. (2012). Okul Öncesi Çocukların Görsel Algı Eğitimlerine Yönelik Geliştirilmiş Eğitici Oyuncakların Çocukların Görsel Algılarına Etkisi. *Zeitschrift Für Die Welt Der Türken/Journal Of World Of Turks*, 4(1), 201-222.
- Aktan, O., Egdemir, Y. (2022). Türkiye’de Lisansüstü Eğitim Çalışmalarının İncelenmesi: Bir İçerik Analizi Çalışması. *Üniversite Araştırmaları Dergisi*, Ağustos 2022, Cilt 5, Sayı 2, Sayfa: 182-195.
- Cohen, L., Manion, L. ve Morrison, K. (2007). *Research methods in education*. (6th Edition). New York: Routledge.
- Coşkuner, S. (2013). Soundpainting’in Müzik Eğitiminde Kullanılabilirliği. 4. *Uluslararası Hisarlı Ahmet Sempozyumu*, 6-8.
- Coşkuner, S. (2016). A New Approach In Music Education Improving Creativity: Soundpainting Creativity. *Participatory Educational Research*, 4(1), 152-160.
- Coşkuner, S. (2016). Konservatuvar Öğrencilerinin Soundpainting Uygulamalarına Yönelik Öz Değerlendirmeleri. *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi*, (55), 384-396.
- Coşkuner, S. (2017). Çocukların Soundpainting Eğitiminde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *Turkish Studies*, 12(14), 59-72.
- Coşkuner, S. (2019). Koro Eğitimi Ve Performansında Soundpainting Yaklaşımı. *SDÜ Art-e Güzel Sanatlar Fakültesi Dergisi*. 12(23), 157-166.
- Çalık, M., & Sözbilir, M. (2014). İçerik analizinin parametreleri. *Eğitim ve Bilim*, 39(174), 33-38.
- Görgün, B., Melekoğlu M.A. (2019). Türkiye’de Özel Öğrenme Güçlüğü Alanında Yapılan Çalışmaların İncelenmesi. *Sakarya University Journal Of Education*. Nisan 2019 • 9(1) • 83-106.
- Güleç, G. (2017). Keman Çalmada Doğaçlama Çalışmalarının Öğrencilerin Müzikal Yaratıcılık ve Keman Çalma Performansları Üzerindeki Etkileri. *Gazi Üniversitesi Eğitim Bilim. Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Doktora Tezi*, s.21.
- Gürgen, E.T. (2006). Müzik Eğitiminde Yaratıcılığı Geliştiren Yöntem ve Yaklaşımlar. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(12), 81-93.
- Kandemir, T. (2009). İlköğretim sınıf müzik eğitiminde Orff yaklaşımıyla doğaçlama çalışmalarının müziksel yaratıcılık sürecine etkisi. *Doktora Tezi*, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Karasar, N. (2016). *Bilimsel araştırma yöntemi* (31.baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım
- Küpana, M. N. (2013). Müzikal Yaratıcılığı Geliştiren Yaklaşımlar. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*. 2 (2).
- Lune, H. ve Berg, B. L. (2017). *Qualitative research methods for the social sciences*. (9th Edition).England, Essex: Pearson.
- Miles, M. B. ve Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis*. (2nd Edition). California: Sage Publications
- Neuendorf, K. A. (2002). *The content analysis guidebook*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Otaoğlu, S. G. (2008). Okul öncesi çocuk merkezli öğrenme ve müzik stratejileri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(23), 157-171.
- Özeke, S. (2007). Kodály Yöntemi ve İlköğretim Müzik Derslerinde Kodály Yöntemi Uygulamaları. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(1), 111-119.
- Özen, N. (2004). Çalgı Eğitiminde Yararlanılan Müzik Eğitimi Yöntemleri. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24(2), 57-63.
- San, İ. (2004). *Sanat ve Eğitim: Yaratıcılık Temel Sanat Kuramları Sanat Eleştirisi Yaklaşımları. Ütopya*.
- Say, A. (2009). *Music Dictionary. Müzik Ansiklopedisi Yayıncılık. Ankara*
- Sever, G., & Sonsel, Ö. (2020). Okulöncesi Müzik Eğitiminde Orff ve Suzuki Yaklaşımlarının Karşılaştırmalı Analizi.
- Tekin Gürgen, E. (2007). Orff-Schulwerk ve Kodály Yönteminin Vokal Doğaçlama, Müziksel İşitme ve Şarkı Söyleme Becerileri Üzerindeki Etkileri. *Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitim Anabilim Dalı Müzik Öğretmenliği Programı Doktora Tezi*
- Uçan, Ali. (1997). Müzik Eğitimi Temel Kavramlar-İlkeler-Yaklaşımlar. *Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları*, s.10.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2018). *Qualitative research methods in the social sciences*. (11th Edition). Ankara: Seçkin

E-Kaynaklar

Şekil 1: <https://sites.google.com/site/soundpaintingbe/soundpainting> (Erişim Tarihi: 23.05.2021)

Şekil 2: <https://www.cmsistanbul.com/> (Erişim Tarihi: 23.05.2021)

Şekil 3: <https://wp.unil.ch/grangededorigny/%C3%A9v%C3%A8nement/sound-painting/> (Erişim Tarihi: 06.7.2021)